

Trojrozmernosť človeka

Človek je trojrozmerná bytosť. Zahŕňa v sebe rozmer: telesný, duchovný, duševný.

1. **telesný rozmer** - človek žije z potravy. Telesný rozmer človeka charakterizujú inštinkty, pudy, zmysly, vegetatívne pochody.

2. **duševný alebo psychický rozmer** - človek žije z kultúry, umenia a vzdelania. Tento rozmer charakterizujú rozum, vôľa, city.

3. **duchovný rozmer** - žije zo vzťahu s Bohom, z poznávania Boha.

Ak chápeme človeka ako trojrozmernú bytosť, dôjdeme k záveru, že k plnosti ľudského života je potrebné všetko a to v rovnakých častiach, tretinách. Ak má byť človek plnohodnotným človekom, potrebuje sa rozvíjať vo všetkých troch smeroch. Sú medzi nami ľudia, ktorým niektorý rozmer, tým, že nie je používaný, zakrpatie (nie zanikne). Iba človek vnútorne trojrozmerné zharmonizovaný a vybudovaný je schopný budovať a harmonizovať vzťahy aj navonok.

Človek nesmie pohŕdať svojim telesným životom. Práve naopak, musí považovať svoje telo za dobré a mať ho v úcte, pretože je Bohom stvorené a má byť vzkriesené v posledný deň. Lenže človek, ranený hriechom, pociťuje, že sa telo búri. Preto sama dôstojnosť človeka si vyžaduje, aby človek oslavoval Boha vo svojom tele a nedovolil mu oddať sa zlým sklonom vlastného srdca.

Ak nerozširujeme, nerozvíjame všetky tri rozmery, stanú sa z nás ľudia, ktorí žijú telesne. Často sa stáva, že takíto ľudia odsudzujú tých, ktorí majú túžbu po vzdelaní, kultúre - sú zakrpatení. Pre tento typ ľudí je príznačné, že všetko vedia a všetkému rozumejú, hoci neboli skoro nikde. Nepotrebujú ani čítať, ani sa vzdelávať. A hlavne v otázkach viery majú jasno - Boh je zbytočný.

Telesný rozmer človeka charakterizujú inštinkty, pudy, zmysly, vegetatívne pochody.

Pudy

Pud je predovšetkým telesným stavom. Prejavuje sa tlakom napätím, túžbou po nejakej potrebe a toto nutkanie sa opakuje dovtedy, kým nie je pud uspokojený, alebo potlačený. Uspokojovaním pudov sa pudové nutkanie nezmenšuje, ale naopak zosilňuje, pretože sa vytvára pevný návyk, ktorému hovoríme zlovyk. Ak človek dokáže rozkázať svojim pudom - rozumom a vôľou - pudy sa stávajú menej trýznivé a slabnú. Tým sa posilňuje vôľa človeka a človek sa stáva osobnosťou. Naopak, ak človek dovoľí, aby ho ovládli pudy podobá sa zvieratám.

Základné a najsilnejšie pudy: pud sebazáchovy, pud hladu a smädu, pohlavný pud

Ostatné pudy: pud zvedavosti, odpočinku, spánku, tvorivosti

Zmysly Sú to schopnosti, cez ktoré vnímame vonkajší svet. Patrí tu čuch, sluch, hmat, chuť, zrak.

Psychický rozmer človeka charakterizujú city, rozum a vôľa.

City

Človek nie je iba telo, ale je v ňom aj citový život, ktorým vyjadruje svoj vzťah k okolitému svetu. City podľa toho delíme:

City k iným ľuďom – patrí tu prívetivosť, nežnosť, jemnosť, nenávisť, strach, súcit, surovosť, žiarlivosť, urážlivosť, panovačnosť, podceňovanie a i.

City k sebe samému – hrdosť, cudnosť, sebavedomie, podceňovanie sa, hanblivosť a i.

City k okolitému svetu – nadšenie, nezáujem, zápal (hudba, šport), radostná alebo smutná reakcia na určitú udalosť, odvaha, odpor, bolesť a i.

Podľa intenzity citového života možno ľudí rozdeliť do týchto skupín:

- *s bohatým citovým životom s kladnými citmi*
- *s bohatým citovým životom s negatívnymi citmi: precitlivení, zraniteľní, urážliví a prudkí ľudia*
- *s chudobným citovým životom*
- *s otupenými citmi*

Citový a pudový život spolu súvisia, ale citový život môže byť úplne nezávislý na pudovom živote. City existujú aj vo vzťahu k takým skutočnostiam, ktoré nemajú nič spoločné s pudovým životom, napr. príroda, šport, hudba a i.

Rozum

Rozum sa neviaže automaticky na mozog (aj zvieratá majú mozog), ale na vyšší princíp, ktorý je v človeku a ním je ľudská duša. Rozum je poznávacia schopnosť duše, ktorou poznávame pravdu o veciach a javoch.

Vôľa

Vôľa je druhou vlastnosťou ľudskej duše. Je to účinná schopnosť duše, ktorou túžime po dobre, ktoré sme ako dobro spoznali rozumom. Voľou môžeme dosiahnuť veľké veci. Napr. talent bez vôle je človeku nanič. Preto je potrebné vôľu pestovať cez:

Sebazapieranie – odmietať nedovolené veci, ale odopierať si aj veci dovolené, ktoré nie sú nutné

Dobré návyky – konať veci, ktoré sú človekovi nesympatické, namáhavé, získať pri ich konaní návyk a určitú ľahkosť

Modlitba – prosiť Boha o pomoc

Motív – ak človek pozná hodnotu dobra, ktoré chce dosiahnuť, tak ho to ženie, motivuje k aktivite. Motív môže byť prirodzený (tréning pre dobré výsledky), nadprirodzený (odpustenie blížnemu, lebo aj mne Boh odpustil)

Človek, ktorý žije v tomto rozmere má vzťah s Bohom, poznáva ho, rastie v dôvere, láske a múdrosti.